

ného vlastníka motocyklu podle § 1 odstavec (4) zákona o provozu silostrojů ručení za škodu z provozu silostroje. Jest doznáno, že žalovaný zapůjčil motocykl Františku J-ovi, a nebylo zjištěno, že Oldřich T. odňal motocykl J-ovi proti jeho vůli, poněvadž J. udal u policejního ředitelství, že T-ovi motocykl půjčil. Při jízdě řízené T-em došlo ke škodné události. Z toho plyne, že František J. byl osobou, které žalovaný vlastník vozidla při provozu používal, lhostejno, zda úplatně či bezplatně, poněvadž § 2 odstavec (3) zákona o provozu silostrojů nerozlišuje a nepředpokládá jen služební poměr mezi vlastníkem vozidla a oněmi osobami. Ponechal-li František J. řízení motocyklu Oldřichu T-ovi, nedopustil se ani ten ani onen objektivně bezprávního činu, an J. porušil nanejvýše jen smlouvu o půjčce motocyklu a T. ho proti jeho vůli nepoužil. Porušil-li tím J. smlouvu o půjčce, jde o jízdu na černo, při čemž nerozhoduje, kdo při osudné jízdě stroj řídil, zda provozní zřízenec vlastníka silostroje, či s vědomím zřízence osoba jiná, ano jízdou na černo se rozumí každá jízda podniknutá bez vědomí a příkazu podnikatele provozu k jinému než smluvnímu účelu, a ručí za ni podle § 1 odstavec (1) zákona vlastník silostroje, je-li podnikatelem provozu, a nebyl-li mu silostroj podle § 1 odstavec (4) zákona odňat objektivně bezprávným činem. Všechny tyto předpoklady ručení žalovaného jsou v souzeném případě splněny a rozhodnutí odvolacího soudu jest v souhlasu s rozhodnutími čís. 5404, 6424, 8313 sb. n. s., na něž dovolatel poukazuje, při čemž jest odkázati i na rozhodnutí čís. 12.145 sb. n. s. Že jde o objektivně bezprávný čin proto, že J. zpronevěřil svěřené mu pohonné látky, a že nelze proto dělití čin ve dvě, nebylo v první stolici ani tvrzeno. Leč bylo by to i bezpodstatné, poněvadž k vyvinění podle § 1 odstavec (4) zákona se vyžaduje objektivně bezprávné odnětí stroje, nikoliv odnětí jiných předmětů, bezprávný čin musí býti účelem, nikoliv jen provázejícím zjevem odnětí. Nejde-li o objektivně bezprávné odnětí stroje, jest bezpodstatnou úvaha, zda se vrácení stroje vlastníku po škodné události stalo z účinné lítosti. Jest sice přisvědčiti dovolateli, že objektivně bezprávné odnětí silostroje nemusí býti vždy trestné, a že jde o takové odnětí, použije-li kdo omylem záměnou cizího stroje místo svého, právě proto, že objektivně jest to bezprávní, které není trestným jen pro nedostatek subjektivní viny. Netřeba se zabývati úvahou, zda by vlastník silostroje a provozovatel podniku ručil podle těchto zásad napořád, i kdyby silostroj byl půjčován postupně na celou řadu osob od jednoho vypůjčitele na druhého, poněvadž v souzeném případě o to nejde.

Čís. 13315.

Právo rybolovu, nadržování vody a vybírání písku a šterku z řeky v určitých místech, spojené s určitou usedlostí, jest služebností podle § 477 čís. 6 obč. zák., která může býti založena i na veřejném statku (na veřejné řece). Jde o soukromé právo, které říšským vodním zákonem ze dne 30. dubna 1869, čís. 93 ř. zák. a zemským vodním zákonem pro Čechy ze dne 28. srpna 1870 čís. 71 z. zák. nebylo dotčeno ve své platnosti.

V pochybnosti je míti za to, že jde o právo výhradné, vylučující kohokoliv jiného z užívání řeky tímž způsobem.

(Rozh. ze dne 23. února 1934, Rv I 1702/32.)

Žalobce domáhal se na žalovaném, aby bylo určeno, že právo vybíratí štěrk z řeky Sázavy v místech, v žalobě přesně určených, přísluší výhradně žalobci, že žalovaný jest povinen právo to uznati a zdržeti se v přítomnu i v budoucnu i přímého i nepřímého zasahování do tohoto výhradného práva žalobcova. Bylo zjištěno, že žalobce jest vlastníkem mlýnské usedlosti vl. č. 40 pozemkové knihy pro kat. území Č. a že podle tržové smlouvy ze dne 5. března 1641 a vyšetřovacího protokolu ze dne 24. října 1879 čís. 59 o založení nové pozemkové knihy pro kat. obec L. ve smyslu zákona ze dne 5. prosince 1874 jest spojeno s touto mlýnskou usedlostí právo lovení ryb, nadržování vody a vybírání štěrku z řeky Sázavy v určitých místech. Konečně, že žalovaný v těchto místech řeky vybíral písek se štěrkem, dovolává se povolení, uděleného mu výměrem zemského úřadu v Praze ze dne 23. června 1931, pokud se týče ministerstva zemědělství ze dne 23. října 1931. **Procesní soud první stolice** uznal podle žaloby. **Důvody:** V souzeném případě jest jen sporné, zda právo žalující strany, vložené a zapsané ve vložce pozemkové knihy pro kat. území Č., jest právem výlučným, to jest soukromým. Tuto otázku jest zodpověděti kladně a z těchto důvodů. Jde o řeku, tudíž o tekoucí vodu veřejnou. Povaha veřejnosti vody jeví se v tom, že každý může vody jako obecného statku užívatí, pokud tím neruší stejná požívací práva všech ostatních a nepřekročí meze, které klade správa veřejná ve příčině užívání vody ve všeobecném zájmu. Toto užívání zakládá se v právu veřejném. Podle § 15 zemského zákona vodního jest každému dovoleno, by ve vodě veřejné mohl vody způsobem obyčejným, kterým se jiní z podobného užívání nevylučují, bez zvláštní přípravy užívatí koupáním, praním, mytím, napájením, broděním a čerpáním, pak dobýváním rostlin, bahna, země, písku, kamení a ledu na místech, na kterých takové užívání není zapovězeno, a to pokud tím nenastává nebezpečí ani průtoku vody, ani břehům, práva cizí se neruší a nikomu se škoda nezpůsobí a šetří se policejních opatření. Výměrem zemského úřadu v Praze bylo žalovanému dáno vodoprávní povolení k těžení písku a štěrku ze řeky Sázavy, při čemž bylo ve výměru uvedeno, že nejde o obecné užívání vody podle § 15 vodního zákona, nýbrž o podniknutí zvláštní, které jest posuzovati podle § 17 vodního zákona, a to vzhledem k rozsahu těžby a ke vlivu těžby na říční tok. Žalovanému bylo tudíž dáno povolení k těžení určitých užitků řeky způsobem, který přesahuje obecné užívání veřejné řeky. Avšak ustanovením § 15 vodního zákona není vyloučeno, že ve veřejné řece nemohou býti práva na jednotlivé požitky vyhrazena na základě zvláštních výsad některým soukromníkům jako jejich výhradná a výlučná soukromá práva. To platí zejména o těchto užitcích: právu k lovení ryb a těžení a vybírání písku a štěrku z řeky. Takovou povahu má i právo žalující strany, vložené ve vložce čís. 40 pozemkové knihy pro kat. území Č. **Odvolací soud** napadený rozsudek potvrdil. **Důvody:** Odvolatele jest odkázati k důvodům rozsudku soudu

prvého, k nimž dodává soud odvolací ještě toto: K vodám veřejným mohou existovati i smluvná práva na určité přisvojení si jen jistých užitek, vodních práv těch však za platnosti vodního zákona nelze nabýti a nemůže ani stát jako vlastník vody veřejné za platnosti vodního zákona soukromé právo k užívání třetím propůjčovati a užívání vod, které meze § 15 vodního zákona pro Čechy přesahuje, možné je dle § 17 zák. toho jen na základě veřejnoprávního povolení. Tomu není ovšem na závadu, by nebyla uznána právní platnost práv soukromých, pochodí-li z doby před platností nynějšího zákona vodního, jehož ustanovením v § 3 byla výslovně zachována soukromá práva k vodám ze starší doby. Další trvání a uznání těchto práv zaručeno je ustanovením § 102 zákona ze dne 28. srpna 1870 čís. 71 z. zák. pro Čechy, jenž nařídil všeobecnou normou zachování všech práv na užívání vody i všech jiných práv soukromých k vodám se vztahujících podle dřívějších zákonů nabytých. Je tedy tím zachováno i právo žalobcovo a právo to, jako právo na soukromém titulu nabývacím spočívající, vylučuje již tím samým každého jiného z jeho výkonu na místech žalobci vyhrazených, jak správně dovodil již první soud.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Právo žalobcovo jest považovati za služebnost podle § 477 čís. 6 obč. zák., která může býti založena i na veřejném statku (Gl. U. N. F. čís. 728), t e d y z a s o u k r o m é p r á v o, kteréž, jak již odvolací soud správně dovodil, říšským vodním zákonem z 30. dubna 1869 čís. 93 ř. z., pokud se týče zemským vodním zákonem pro Čechy ze dne 28. srpna 1870 z. z. čís. 71 nebylo dotčeno ve své platnosti.

Byl-li žalobce ve vykonávání služebnosti žalovaným porušen, jakž se nesporně stalo, může se proti zásahu do svých práv brániti žalobou podle § 523 obč. zák. a v takovém případě stačí, dokáže-li, že služebnosti nabyt. Tento důkaz se žalobci zdařil, jak dovolatel ani nepopírá, a v celém sporu jde jen o to, v jakém rozsahu žalobci uvedené právo přísluší, ježto žalovaný namítá, že právo žalobcovo není právem výhradním, jež by vylučovalo kohokoliv jiného z užívání veřejné řeky podle oprávnění daného veřejným úřadem. Hledíc k ustanovení § 486 obč. zák. nebylo by to ovšem nemožno, ježto týž pozemek může býti n ě k o l i k a o s o b á m z á r o v e ň služebným, avšak taková omezenost knihovního práva se nepředpokládá, naopak předpokládá se právě opak (arg. § 322 druhá věta a 311 obč. zák.). Popíral-li žalovaný, odvolává se na výměry, ve kterých byl vysloven jen právní názor, že právo žalobcovo není výhradné, není soud, pokud jde o zjištění omezenosti věcného práva vázán. Jiné skutečnosti k opodstatnění tohoto tvrzení žalovaný však neuvedl. Opomenul-li tak učiniti, nelze odvolacímu rozsudku vytýkati nesprávné posouzení právní z důvodu, že žalobní prosbě vyhověl, ježto žalobce nemusil prokazovati výlučnost svého práva, nýbrž, jak dolíčeno, měl žalovaný prokázati omezenost tohoto práva, a žalovaný se o tento důkaz ani nepokusil.